

Nr 240.

Av herrar **Andersson, Henrik**, och **Andersson, Per**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av det för budgetåret 1930/1931 under femte huvudtiteln anvisade anslaget till bekämpande av arbetslösheten.*

I proposition nr 167 föreslår Kungl. Maj:t att för förstärkning av det för budgetåret 1930/1931 anvisade extra reservationsanslaget till bekämpande av arbetslösheten må från det för samma budgetår anvisade förslagsanslaget till oförutsedda utgifter överföras ett belopp av 4,000,000 kronor.

Med anledning av det svåra ekonomiska läge, som för närvarande är rådande i ett stort antal landskommuner, anse vi oss i anslutning till denna proposition böra anföra vissa synpunkter rörande de principer, som i allmänhet tillämpas vid fördelningen av anslaget till bekämpande av arbetslösheten. För närvarande äro skogs- och flottningsarbetare samt jordbruksarbetare i regel utestängda från åtnjutande av statlig arbetslöshetshjälp. Redan under våren 1922 beslöt arbetslöshetskommissionen att från åtnjutandet av statlig hjälp avstänga arbetslösa tillhörande vissa yrkesgrupper. Sedan 1922 års riksdag generellt godkänt de principer efter vilka kommissionen utövade sin verksamhet, kunde det tillämpade förfaringsättet även anses ha erhållit statsmakternas sanktion. Under år 1924 blevo avstängningsbestämmelserna mera i detalj utformade i samband med åtgärder i syfte att avveckla hjälpverksamheten. Genom ett i december 1924 utfärdat cirkulär meddelades de lokala arbetslöshetsorganen, att kommissionen ämnade genomföra en begränsning av hjälpverksamheten på sådant sätt, att arbetslösa tillhörande vissa yrken komme att avstängas från statlig hjälp. Bland de grupper, som härvid uttryckligen ställdes utanför verksamheten, voro skogs-, flottnings- och lantarbetare. Det antyddes visserligen samtidigt, att dispens från dessa avstängningsbestämmelser kunde medgivvas, där särskilda skäl härför anfördes, men det är tydligt, att de lokala arbetslöshetsorganen genom de vidtagna åtgärderna erhöllo den uppfattningen, att nämnda arbetarkategorier icke kunde komma ifråga vid beviljande av arbetslöshetshjälp, samt handlade i enlighet härmed. Även om dispenser i något eller några fall förekommit, torde därigenom icke någon avsevärd förändring i nämnda hållning ha ägt rum.

Under innevarande vinter ha, enligt uppgift, flera kommuner erhållit dispens från avstängningsbestämmelserna på grund av den bekymmersamma situatio-

nen för skogsarbetarna inom åtskilliga kommuner i Norrland genom avverkningarnas begränsning såsom en följd av depressionen inom sågverksindustrien.

Att kommunerna försatts i ett brydsamt läge är lätt att förstå, synnerligast som kommunernas egna möjligheter, såsom torde framgå av utdebiteringssiffrorna, äro mycket begränsade. Som ett exempel på omfattningen av den anmälda arbetslösheten återgives här nedan en översikt av till arbetslöshetskommissionen inkomna arbetslöshetsrapporter per 28/2 1931 för Västernorrlands län samt uppgifter om utdebitering av kommunalutskylder på grund av 1929 års taxeringar (enligt Årsbok för Sveriges kommuner).

Kommunens namn	Utdebitering	Antal arbetslösa av de anmälda sysselsatta i			Antal arbetslösa, upp-bärande understöd	Summa anmälda
		statliga reserv-arbeten	kommunala reserv-arbeten	statskommunala arbeten		
Härnösand	8: 87	—	9	47		132
Alnö	13: —	86	81			440
Arnäs.....	8: 30					105
Bjärträ	12: 75		41	16		328
Dal.....	14: 30		18			39
Graninge	11: 80	61				223
Grundsunda.....	7: —		17			79
Gudmundrå	8: —	9	113	164		645
Helgum	8: 17		37			44
Hässjö	13: 30		42		44	90
Högsjö	10: —		43	91		324
Junsele	11: 60		24			195
Ljustorp	15: 80	10	26			68
Långsele	8: 80		22			185
Multrä	9: 40		19			72
Nora	11: 20			12	209	252
Ramsele	14: 54		60			137
Skog	13: —		8			16
Skön	8: 60	36	97		117	297
Styrnäs	15: 60					112
Sollefteå landskomm.	7: 35		32			101
Tuna	8: 50	10	16			76
Ullånger	8: 85		15			69
Ådalsliden	16: 79		28			68

På grund av den praktiserade tillämpningen av de vedertagna principerna visar det sig, såsom framgår av ovanstående tabell, att övervägande jordbruks- och skogskommuner så gott som fullständigt ställts utanför den statliga hjälpverksamheten.

I nuvarande situation kräves av allt att döma en för landsortsförhållandena bättre avpassad tillämpning av principerna för den statliga arbetslöshetsverk-

samheten, om icke kommunernas ekonomi skall spolieras för lång tid framåt. Att märka är, att det relativt svaga skatteunderlaget i jordbruks- och skogskommunerna gör en tillfällig ökning av utgifterna, t. ex. genom inträffad arbetslöshet, mera kännbar för dessa kommuner än för utpräglade industrikommuner. Det kan ej heller vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att jordbruks- och skogskommunerna i nuvarande läge faktiskt ställas sämre än kommuner med övervägande industribefolkning.

Med hänsyn till de aktuella förhållandena våga vi ifrågasätta, att redan för innevarande budgetår möjligheter beredas jordbruks- och skogskommunerna att i samma utsträckning som övriga kommuner bliva delaktiga av de statliga stödåtgärderna till arbetslöshetens bekämpande samt hemställa,

att riksdagen vid beviljande av förstärkningsanslaget till arbetslöshetens bekämpande måtte fastställa sådana villkor för anslaget användning, att även skogs-, flottnings- och lantarbetare bliva delaktiga av den statliga arbetslöshetshjälpen.

Stockholm den 17 mars 1931.

H. Andersson.

Per Andersson.
